

**VULNERABILITĂȚI ÎN IDENTIFICAREA DOCUMENTELOR
DE CĂLĂTORIE FALSIFICATE ȘI A BUNURILOR DE PATRIMONIU
TRAFICATE LA FRONTIERA DINTRE ROMÂNIA ȘI R. MOLDOVA**

*Marius Păduraru, doctorand,
Daniel Potolincă, doctorand
Ovidiu P. Tănasă, doctorand
Cosmin Tudor Iurcovschi, doctorand
Viorica Vasilache, Cercet. Șt. III dr.
Ion Sandu, prof. univ. dr.*

*Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași,
Platorma de Formare și Cercetare Interdisciplinară în Arheologie -
ARHEOINVEST,
Laboratorul de Investigare Științifică și Conservare a Bunurilor de Patrimoniu
Cultural, Blvd. Carol I, nr. 22, Corp G – Demisol, 700506 Iași, Romania*

Abstract: *Military conflicts in the last period, such as those from the border European Union (UE) have led to increased risks in the use of forged or counterfeit travel documents. If until the appearance of these conflicts, the main risk was linked to illegal migration, now a great attention is given to security of member states of the EU within their borders, but also at Community level. Demand for forged or counterfeit travel documents is constantly growing, and the Internet facilitates the development of this phenomenon as it is a favorable environment for detailed presentation of authentic, alongside promoting forgery. In a similar way, the increase of passenger traffic recorded in 2015 at the romanian-moldavian border with 37% modified certain aspects of trafficking in cultural heritage goods relating to categories of goods involved, methods to conceal them, people involved, routes used. To analyze these changes, in the paper are described cases of trafficking in cultural heritage goods discovered romanian-moldavian border in order to determine the characteristics, evolution and extent of this phenomenon. From the analysis of criminal activities on heritage assets discovered at the border appears that both Romania and Moldova are the mainly source countries (of provenance) for illicit trafficked cultural heritage goods and less transit countries. To minimize this phenomenon are necessary measures for prevention and for combating.*

1. Introducere

Activitățile ilicite din domeniul fraudei documentare sunt din ce în ce mai numeroase fiind direct influențate de creșterea cererii de documente false sau contrafăcute, dar și de faptul că acestea sunt strâns legate de alte forme de criminalitate transfrontalieră, inclusiv trecerea ilegală a frontierei, traficul de ființe umane, traficul de droguri, traficul de arme de foc și muniții, traficul de mașini furate etc. Cunoașterea dimensiunilor și caracteristicilor fraudei în documente este importantă pentru autoritățile responsabile cu controlul la frontiere, pentru cercetătorii care studiază și dezvoltă noi elemente de siguranță ale documentelor de călătorie, dar și pentru securitatea internă a țărilor Uniunii Europene.

Aparatura cu ajutorul căreia pot fi confecționate sau falsificate documentele de călătorie se poate achiziționa ușor, cu fonduri reduse și care permite realizarea acestora

de o calitate apropiată de cele originale. Foarte multe dintre elementele de siguranță ale acestor documente sunt publice sau chiar sunt descrise pe larg în unele monografii, în primele file ale pașapoartelor sau pe site-uri de prezentare, aspecte care nu fac decât să favorizeze fraudă documentară [1].

Înscrierile moderne conțin în structura lor elemente de siguranță, coduri de bare pentru identificare și monitorizare, cipuri cu date biometrice și altele, unele dintre ele foarte greu de reprodus. Cu toate acestea, mai ales bancnotele de valoare sunt des ținta unor activități ilicite de falsificare, contrafacere și trafic [1].

Documente de călătorie emise de țările europene sunt dintre cele mai falsificate și contrafăcute, deoarece obținerea unui astfel de act oferă titularului posibilitatea de a călători liber în statele membre ale UE și/sau statele Schengen. Conform Frontex (Agenția Europeană pentru Gestionarea Cooperării Operative la Frontierele Externe ale statelor membre ale Uniunii Europene), poliștii de frontieră din statele membre ale U.E au, în medie, doar câteva secunde (12 secunde) pentru a decide dacă călătorul aflat în fața lor este unul și același cu persoana din documente sau pentru a evalua dacă documentele lor sunt originale. Acele câteva secunde pot reprezenta, de asemenea, singurul moment când o victimă a traficului de ființe umane vine în contact cu autoritățile de aplicare a legii [2]. Odată cu creșterea numărului de persoane care tranzitează frontierele UE, tendința este ca acest timp de investigare să scadă foarte mult. Deși există la nivelul frontierelor UE un sistem de informații comun privind persoanele, bunurile și documentele de călătorie falsificate căutate prin baze de date, totuși persoanele care reprezintă o amenințare la adresa securității interne a statelor membre reușesc să călătorească fără probleme, cel mai probabil folosind documente falsificate, foarte apropiate de cele originale sau documente autentice care aparțin unei alte persoane.

Conflictele militare recente apărute în unele țări au provocat creșterea numărului de persoane implicate în fraudă documentară, deoarece mulți oameni părăsesc zona afectată de conflict și doresc să meargă în țările dezvoltate din Uniunea Europeană, folosind atât documente falsificate sau contrafăcute, cât și documente originale furate în alb (fără fotografie sau nepersonalizate). Analizele din acest domeniu tind să se concentreze mai ales asupra materialelor și procedurilor de falsificare a documentelor, neavându-se în vedere o evaluare a vulnerabilităților legate de capacitățile (mijloacele umane și tehnologice) folosite la verificarea documentelor de călătorie. Cu toate acestea, chiar dacă unele vulnerabilități sunt de natură tehnică, altele sunt mai mult legate de integrarea și asimilarea noilor tehnologii în procesul de gestionare a frontierelor [3, 4].

Pentru prevenirea fraudei în domeniu, documentele de călătorie eliberate de către statele membre ale Uniunii Europene, precum și de către majoritatea țărilor lumii sunt confecționate, ținându-se cont de cerințele țărilor dezvoltate și recomandările Organizației Aviației Civile Internaționale (OACI). De asemenea, acestea ar trebui să respecte cerințele standardului ISO/IEC 7810: 1995 - ID-3 pentru cărțile de identitate și cerințele definite în documentul Doc 9303 al Organizației Aviației Civile Internaționale (OACI), precum și în Regulamentul CE nr. 2252/2004 din 13 decembrie

2004, privind standardele pentru elementele de securitate și elementele biometrice integrate în pașapoarte și în documente de călătorie emise de statele membre [4].

Trecerea la economia de piață în țările din Europa care au aparținut fostului bloc comunist, concomitent cu extinderea circulației persoanelor și bunurilor pe teritoriul acestor țări, au generat apariția unor fenomene care au favorizat intensificarea activităților ilicite cu bunuri de patrimoniu cultural și adoptarea unor strategii noi de către grupurile criminalității organizate. Astfel, profitând de facilitățile create în circulația internațională, sfera crimei organizate s-a extins și în țările europene din partea centrală și de Sud – Est a continentului [1]. Cunoașterea evoluției acestui fenomen, identificarea bunurilor de patrimoniu traficate ilicit precum și luarea măsurilor necesare pentru împiedicarea înstrăinării acestora ar trebui să reprezinte o prioritate. Pentru diminuarea efectelor sunt necesare atât măsuri de prevenire, cât și de combatere. În acest sens, se urmărește găsirea unor modalități de conștientizare a faptului ca ilicitul bunurilor de patrimoniu este foarte grav, nu pentru ca este ilegal, nu pentru că ar reprezenta cea mai importantă ramură a criminalității transfrontaliere raportată la veniturile obținute – pentru că nu este așa, ci pentru că este afectată istoria și cultura omenirii, în unele cazuri bunurile de patrimoniu sunt pierdute pentru totdeauna, deoarece în momentul apropiat descoperirii sunt distruse [5].

Trebuie subliniat locul și rolul autorităților vamale în combaterea infraționiilor în actualul context geopolitic, când granița de Est a României este granița de Est a Europei, unde pe de o parte s-au intensificat activitățile ilicite, iar pe de alta parte a crescut complexitatea lor sub aspect procedural, legat de infrațione, obiectul infraționii și autor [1, 6].

Echipamentele folosite pentru descoperirea bunurilor de patrimoniu sunt din ce în ce mai performante dar în același timp au devenit și din ce în ce mai accesibile, fapt ce determină ca persoane care la început au căutat bunuri de patrimoniu din plăcere, să-și reconsidere uneori poziția atunci când realizează că un hobby se poate transforma foarte ușor într-o sursă de venit suplimentar.

În lucrare sunt descrise, alături de unele aspecte actuale privind fraudă documentară în punctele de trecere a frontierei, și cazuri de trafic cu bunuri de patrimoniu cultural descoperite la frontiera româno-moldovenească, având drept scop stabilirea caracteristicilor, evoluția și dimensiunea acestui fenomen.

2. Dimensiunea fenomenului de fraudă documentară

În anul 2015 au fost descoperite peste 8370 de persoane care au încercat să folosească documente de călătorie falsificate sau contrafăcute pentru a intra sau a ieși din statele Uniunii Europene. Dintre acestea cei mai mulți au fost cetățeni ucraineni (1.186), marocani (867) și sirieni (745). Se poate observa faptul că, majoritatea persoanelor implicate în fraudă documentară provin mai ales din zonele cu conflicte militare.

Conflictul militar din Siria a determinat apariția unui val foarte mare de migrație către Uniunea Europeană, identitatea persoanelor care sosesc în acest mod în U.E fiind serios pusă sub semnul întrebării. Odată cu procesul de înregistrare a migranților

originari din Siria au fost descoperite multe documente de călătorie falsificate. Acest aspect este foarte important deoarece este pusă în joc siguranța cetățenilor din Uniunea Europeană. Frauda documentară nu reprezintă în acest caz un risc doar pentru migrația ilegală, ci mai ales pentru securitatea statelor membre U.E.

Cu toate că nivelul de securitate al documentelor de călătorie siriene este inferior celor din Uniunea Europeană, falsurile descoperite în timpul procesului de înregistrare sunt de calitate variabilă, cele mai multe dintre aceste documente fiind detectate în timpul verificărilor corespunzătoare de la trecerile de frontieră sau ale cetățenilor străini descoperiți în interior aflați ilegal. În ceea ce privesc pașapoartele siriene, deși nivelul de protecție a acestor documente este relativ scăzut în comparație cu cele din UE, cea mai mare problemă constă în securitatea procesului de fabricare și emitere. Organizațiile criminale au acces la un număr mare de pașapoarte siriene furate în alb pe care le personalizează cu datele de identificare ale unor persoane care pot deveni un pericol pentru securitatea unui stat. Acest lucru le permite să producă pașapoarte cu aspect original, care pot fi cu greu descoperite, chiar și de către persoane cu experiență în verificarea documentelor.

Potrivit statisticilor în anul 2015 la punctele de trecere a frontierei de la intrarea în spațiul Schengen/UE, au fost descoperite aproximativ 9688 de documente de călătorie falsificate sau contrafăcute, înregistrându-se o scădere de aproximativ 10% față de anul 2014.

În ceea ce privește locul descoperirii acestora, cele mai multe cazuri au fost identificate la frontiera aeriană (5333 cazuri, reprezentând 55%) urmată de frontiera terestră (2671 cazuri, reprezentand 28%) și de cea maritimă (371 cazuri, reprezentând 7%).

Din punct de vedere al tipului de document implicat în fraudă documentară au fost descoperite 4068 de pașapoarte, 1934 vize, 1384 permise de ședere, 1207 cărți de identitate, 903 ștampile de trafic și 192 de alte documente [3-6].

Falsificarea documentelor de călătorie este o parte integrantă a crimei organizate, ce favorizează traficul internațional cu droguri, arme și alte bunuri, migrația ilegală, traficul de ființe umane, terorismul, spălarea de bani etc. Aceste componente ale crimei organizate reprezintă o amenințare serioasă pentru securitatea internă a UE, în timp ce efectele dăunătoare aduse economiei, pot ajunge la sute de miliarde de euro. Prin urmare, verificarea rapidă a documentelor de călătorie continuă să rămână o problemă foarte importantă pentru autoritățile cu atribuții în acest domeniu [7].

3. Vulnerabilități în descoperirea documentelor falsificate în punctele de trecerea frontierei

Analizele de risc realizate de către autoritățile competente în verificarea autenticității documentelor de călătorie se axează pe procedeele de falsificare a documentelor și mai puțin pe vulnerabilitățile care pot apărea în rândul personalului desemnat să verifice documentele de călătorie, precum și pe tehnica de verificare folosită, raportată la dezvoltarea elementelor de siguranță din documente.

Cu toate acestea, continua dezvoltare și actualizare a elementelor de siguranță structurale, optice și electronice determină provocări semnificative persoanelor responsabile cu verificarea acestor documente la trecerile de frontieră.

Rezultatul unui exercițiu efectuat de către Frontex a arătat că performanța unor echipamente tehnice folosite la verificarea documentelor prezintă un grad de variabilitate, indecizie și incoerență, astfel unele documente false au fost eronat acceptate ca fiind autentice.

Pe de altă parte, performanța agenților de control la frontieră este variabilă și subiectivă. Cu toate că unii sunt experți în verificarea documentelor și recunosc ușor documentele falsificate, timpul scurt disponibil pentru verificarea din prima linie afectează în mod negativ capacitatea de a descoperi falsul [2, 3].

În zilele noastre costurile aparaturii și sistemelor digitale (software, imprimante, camere digitale) sunt într-o continuă scădere, ceea ce le face mult mai ușor accesibile și disponibile. Astfel, în multe țări, mai ales în cele cu conflicte sau slab dezvoltate, sunt create condițiile necesare achiziționării materialelor și tehnologiei pentru confecționarea documentelor falsificate, folosind fonduri reduse. Fără a avea cunoștințe de specialitate în domeniul elementelor de siguranță pentru documentele de călătorie, falsificatorul poate înlocui fotografia dintr-un document autentic sau poate modifica datele personale, astfel încât diferențele față de original să fie foarte mici [7, 8]. Se cunosc și situații când s-au folosit documente în alb, la care s-a aplicat fotografia, marca și datele personale, multe dintre acestea fiind falsuri de notorietate.

Este necesar ca documentele de călătorie emise de statele membre ale U.E să îndeplinească criteriile cele mai riguroase în ceea ce privește prevenirea falsificării, iar confecționarea unor astfel de documente precum și elementele lor de siguranță ar trebui să permită identificarea cu ușurință a tentativelor de falsificare [8, 9].

4. Exemple de procedee de falsificare

Printre cele mai utilizate procedee pentru falsificarea documentelor de călătorie se numără ștergerea unor înscrisuri din documente folosind substanțe chimice pentru înlăturare, astfel încât structura suportului papetar să nu fie afectată. De exemplu, prin vizualizarea în lumină normală (Fig. 1a) modificările nu sunt vizibile, pe când în lumină infraroșie (Fig. 1b), pot fi evidențiate cu ușurință înscrisurile inițiale deoarece la aceste lungimi de undă cernelurile reacționează diferențiat reacția cernelei este diferită [9].

Un alt procedeu de falsificare des întâlnit în ultima perioadă constă în dezlipirea foliei de tip TKO, care reprezintă fila informatizată urmată de înlocuirea fotografiei, astfel încât peste fotografia integrată inițial a fost inserată o nouă fotografie. De exemplu, în figura 2, se prezintă un pașaport China, în care falsificatorul a dezlipit folia de tip TKO, care asigură fila informatizată și a inserat o nouă fotografie peste cea originală.

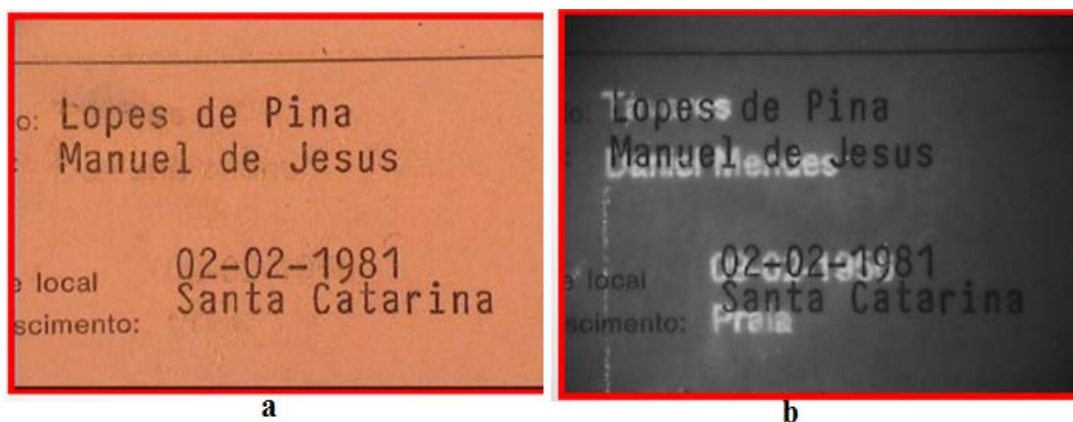

Fig. 1. Permis de conducere Capul Verde: a - vizualizare în lumină albă normală; b - în lumină infraroșu, cu evidențierea înscrisurilor modificate

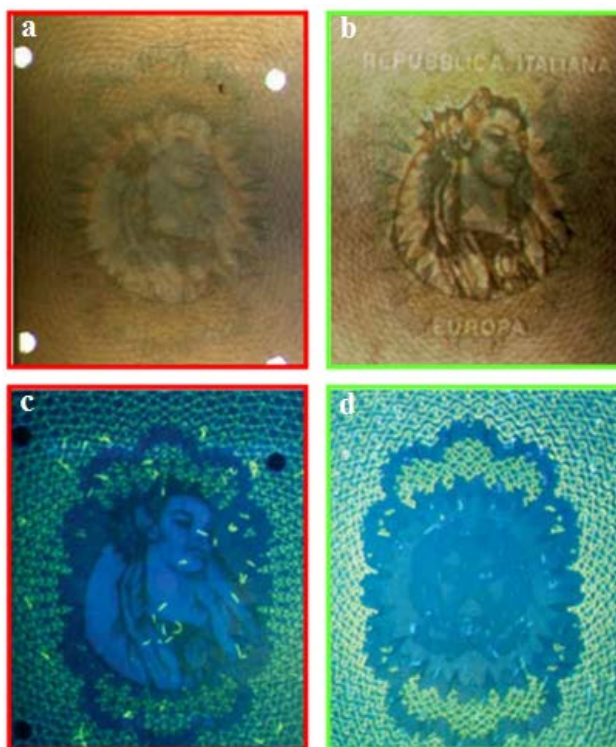
Fig. 2. Pașaport China, vizualizare în lumină albă normală.

Sunt întâlnite uneori și cazuri de documente de călătorie contrafăcute, care pot fi identificate ușor cu ajutorul caracteristicilor unor elemente de siguranță. Un exemplu de identificare rapidă constă în verificarea filigranului folosind lumina transmisă, după care acesta este analizat în UV. Un filigran autentic nu trebuie să fie vizibil la UV, în schimb unul simulat sau contrafăcut este vizibil la UV [10, 11].

În figura 3 se prezintă un pașaport Italia falsificat, comparat cu unul original, analizat în lumina albă și UV prin transmisie. În acest exemplu, fotografiile a și c evidențiază ușor filigranul contrafăcut, care reacționează la UV, pe când un filigran original (b și d) nu reacționează la UV.

5. Situația fraudei documentare și a traficului cu bunuri culturale la granița dintre România și Republica Moldova

Creșterea fluxului de călători înregistrat în anul 2015 la frontiera româno-moldovenească cu 37% a contribuit la modificarea unor aspecte atât a fraudei

Fig. 3. *Comparație între două pașapoarte Italia, unul authentic și unul falsificat: a și b, expunere prin transmisie în lumină vizibilă; c și d, expunere prin transmisie în lumină UV.*

documentare, cât și a traficului de persoane și bunuri de patrimoniu cultural (referitoare la categorii de bunuri afectate, metodele de disimulare a acestora, persoane implicate, rute folosite etc.).

Din analiza activităților infracționale privind bunurile de patrimoniu cultural descoperite la frontieră rezultă că atât România, cât și Republica Moldova sunt în principal țări sursă (de proveniență) pentru astfel de bunuri traficate ilicit și mai puțin țări de tranzit.

Se știe că, bunurile de patrimoniu cultural preiau de-a lungul vremii anumite funcții patrimoniale care le fac inestimabile, mergând până la funcția supremă de identitate a unei comunități, cea spirituală [12].

În perioada anilor 2000-2015, au fost recuperate de polițiștii români un număr de 56.218 de bunuri culturale, a căror valoare cumulată se ridică la aproximativ 4.000.000 de euro [13].

Este necesară găsirea unor modalități de conștientizare a faptului că ilicitul bunurilor de patrimoniu este o activitate foarte importantă, care afectează istoria și cultura unui popor sau a unei etnii. În unele cazuri, privind traficearea bunurilor de patrimoniu, acestea sunt pierdute pentru totdeauna, deoarece aproape de descoperirea fraudei sunt distruse [1, 14].

Trebuie subliniat faptul că este nevoie de o foarte bună cooperare în acest domeniu între autoritățile responsabile de controlul în punctele de trecere a frontierei, mai ales pentru că interesul este unul comun, marea majoritate a bunurilor de patrimoniu traficate ilicit de pe teritoriile celor două țări au ca destinație țări mai dezvoltate din punct de vedere economic, în care sunt numeroși colecționari care dispun atât de mijloace financiare, cât și de legături cu persoane implicate în activități infracționale cu bunuri de patrimoniu [13].

Astfel că, autoritățile din cele două state vecine ar trebui să colaboreze intens și să schimbe informații despre cazisticile înregistrate și despre persoanele implicate, pentru ca în cazul în care bunurile părăsesc teritoriul uneia dintre cele două țări, ele să fie oprite la intrarea pe teritoriul celeilalte.

Comercianții de bunuri de patrimoniu cultural din ambele țări și cele din Europa se află în centrul comerțului internațional ilicit de bunuri culturale. Aceștia au o sursă de cerere pentru obiecte culturale și implicațiile financiare ale acestei cereri conduc piața. Studii anterioare ale acestei piețe ilicite internaționale au arătat implicarea activă a comercianților în tranzacțiile cu obiecte jefuite [15].

În plus, războaiele și conflictele armate din o serie de zone apropiate de România și Europa au dat naștere la distrugeri, furturi și traficul de bunuri de patrimoniu cultural. Mai mult, crearea de noi state independente și descreșterea puterii coloniale din ultimul secol au evidențiat problema necesității protecției patrimoniului cultural [16].

5.1. Caracteristici ale fenomenului la frontiera româno-moldovenească

Frontiera româno-moldovenească poate fi trecută prin 9 puncte (6 rutiere și 3 feroviare), dintre acestea un trafic mai intens se înregistrează în punctele Albița – Leușeni, Galați-Giurgiulești, Sculeni-Sculeni, Stâncă –Costești.

Repatrierea bunurilor culturale către țara lor de origine – sau înainte de asta, prevenirea exportării lor ilicite – nu numai că mulțumește comunitatea prin recuperarea și/sau păstrarea unei părți din memoria și identitatea sa personală, ci reprezintă, de asemenea, și o contribuție la dezvoltarea dialogului între culturi. Valoarea bunurilor culturale crește nu doar ca urmare a calităților lor estetice, ci și datorită valorii lor intrinseci (frumusețe și adevăr) care crește doar când acestea se afla în propriul lor mediu social și natural. Când bunurile culturale sunt scoase din context, ele își pierd „sufletul”, atât obiectiv, cât și în ochii privitorilor [17].

Cazurile de bunuri de patrimoniu depistate la frontiera de est a României sunt din ce în ce mai numeroase, având legătură directă cu simplificarea procedurilor de trecere a frontierei de către persoane și bunuri dar și cu creșterea considerabilă a traficului.

Grupele de bunuri care fac obiectul infracțiunilor în domeniu sunt [1]:

- bunuri de patrimoniu cultural și istoric (opere de artă, bijuterii și obiecte prețioase, artefacte arheologice și istorice, piese etnografice și de colecție etc.);
- metale și pietre prețioase (bijuterii și obiecte de podoabă, bunuri de tezaurizare etc.);
- monede, bancnote și alte bunuri valorice;

- înscrisuri și alte documente noi și vechi.

Un alt aspect îngrijorător din ultimii zece ani îl reprezintă războaiele și conflictele armate din Asia Mică și cea de Sud-Vest, care au perealitat foarte mult patrimoniul cultural din aceste zone. Exemple vizibile ale acestei tendințe includ distrugerea unor monumente, chiar și a celor clasate UNESCO, din considerente religioase și politice, jefuirea obiectelor din muzee, împreună cu creșterea numărului de săpături ilicite. O parte dintre aceste bunuri sunt traficate. Mai mult, crearea de noi state independente și descreșterea puterii coloniale din ultimul secol au evidențiat problema necesității protecției patrimoniului cultural [12, 16].

5.2. Modalități de ascundere a bunurilor de patrimoniu la frontieră

a. Ascunderea bunurilor culturale în diverse locașuri și în alte obiecte mobile. În acest scop persoanele implicate, cunoscând natura faptelor pe care le desfașoară, ascund bunurile în locașuri special amenajate, în autovehicule sau trenuri, pe corp sau prin firmele de curierat rapid, uneori prezintă bunurile ca fiind fără valoare sau de valoare neînsemnată.

Ca exemplu, avem lotul de monede de argint medievale (Fig. 4a) și două statuete, una romană din marmură și celaltă din alabastru natural (Fig. 4b), provenite din colecții particulare și care au fost descoperite ascunse în mijloace de transport la Punctul Vamal Cahul-Oancea [18].

Fig. 4. Bunuri de patrimoniu Cultural descoperite la Punctul Vamal Cahul-Oancea [18]:
a – colecție de monede vechi de argint; *b* – seturi monetare, statueta romană din marmură și statueta antică din alabastru natural.

Referitor la lotul de monede medievale, acesta este constituit din piese caracteristice dinastiilor Ayybizilor din sec. XII-XIII, ale Armeniei Ciciliene din sec XII-XIII, ale Imperiului Otoman, Spaniei și Imperiului Habsburgic [18].

Cele două statuete descoperite sunt: prima îl reprezintă pe Împăratul Roman (lat. Octavianus Augustus), iar a doua este o piesă confecționată din alabastru natural și datează încă din anii 2800-2400 î.H. Potrivit experților, sculptura a fost cioplită și modelată în una din provinciile Imperiului Roman în perioada de sfârșit a secolului I înainte de Hr - începutul secolului I după Hr. [18].

b. Disimularea bunurilor culturale prin ascunderea unor bunuri de dimensiuni mici în obiecte mai mari. Avem ca exemplu, cele 10 Kg de chihlimbar ascunse în roata de rezervă a unui autoturism descoperite la Punctul Vamal Cahul-Oancea, ilustrate în figura 5. Pentru acestea nu au fost obținute certificate de export definitiv sau temporar, conform prevederilor legale în vigoare [19];

Fig. 5. Chihlimbar ascuns în roata de rezervă aflată în porbagajul unui autoturism descoperit la Punctul Vamal Cahul-Oancea: a – locul de ascundere în anvelopa roții de rezervă; b - fragment de chihlimbar.

c. Scoaterea bunurilor fără respectarea legislației în domeniu. În acest mod, procedează persoanele care încearcă să scoată bunuri culturale fără certificat de export. Adesea, bunurile nu sunt ascunse, iar la efectuarea unui control de rutină, acestea putând fi ușor identificate. Un astfel de exemplu este ilustrat în figura 6, în care se prezintă o carte bisericească, veche de 150 ani, care face parte din Patrimoniul Cultural National al R. Moldova, descoperită la Punctul Vamal Albița-Leușeni [20].

Fig. 6. Carte veche de patrimoniu cultural descoperită la Punctul Vamal Albița-Leușeni: a – coperta; b – deschisă la o anumită pagină

În urma expertizării s-a stabilit că este o carte bisericească de cult ortodox, tipărită după un Octoih, în limba slavonă, în Chișinău, în anul 1862, conține 325 pagini numerotate și 2 forzate [20].

d. Obținerea și utilizarea de certificate de export definitiv falsificate sau neconforme pentru bunuri culturale mobile susceptibile de a face parte din patrimoniul cultural național.

e. Bunuri scoase pentru expoziții sau restaurări, cu certificat de export temporar, dar care nu mai sunt readuse în țară.

Concluzii

În actualul sistem geopolitic European este necesară acordarea unei atenții corespunzătoare fenomenului de fraudă în documente, deoarece se înregistrează o avalanșă din ce în ce mai mare de documente de călătorie falsificate și de cele mai multe ori veniturile obținute din această activitate sunt redirecționate către alte ramuri ale criminalității transnaționale organizate. De asemenea, o atenție aparte se acordă traficului cu bunuri de patrimoniu cultural.

Ca și în cazul drogurilor și al armelor, sumele mari obținute din comerțul cu antichități și opere de artă furate sau falsificate pot conduce de multe ori la finanțarea altor activități ilicite sau infracțiuni.

Analiza traficului ilegal de bunuri culturale trebuie să includă atât prevenirea cât și combaterea.

Bibliografie

1. **Sandu I., Cotiuga V.** *Cercetarea criminalistică a bunurilor de patrimoniu și a documentelor falsificate*, Ed. AIT Laboratory, Bucuresti, 2011, pp. 8-35.
2. **Fergusson J.** *Twelve Seconds to Decide*. Frontex Information and Transparency Team, 2014, p. 15.
http://frontex.europa.eu/assets/Publications/General/12_seconds_to_decide.pdf,
3. * * *, *Testing human and machine performance in detecting and classifying genuine and false travel documents*. FRONTEX Research and Development Unit, Document Challenge II. [http://frontex.europa.eu/assets/Publications/Research/ Document_Challenge_II.pdf](http://frontex.europa.eu/assets/Publications/Research/Document_Challenge_II.pdf), 2014, p. 3.
4. * * * *FRONTEX Report, 'Annual Risk Analysis 2016'*, 2016, pp. 69-71.
http://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Annula_Risk_Analysis_2016.pdf
5. **Tijhuis A.J.G.** *Transnational crime and the interface between legal and illegal actors: The case of the illicit art and antiquities trade*, Wolf Legal Publishers, 2006, pp. 219-235.
6. **Greičius S., Janušas G., Vasiliauskas R., Pilkauskas K.** *Authenticity analysis of personal identity documents by the methods of holographic interferometry*. Part II, *Mechanika*, 20(3), 2014, pp. 344-351.

7. **Picarda J., Vielhauerb C., Thorwirtha N.** *Towards Fraud-Proof ID documents using multiple data hiding technologies and biometrics, Security, Steganography, and Watermarking of Multimedia Contents, VI, 2004.*

8. **Mateaş F.** *Documentary fraud as seen by the documentary fraud bureau of the direction de la police aux frontieres Part II, AGORA International Journal of Juridical Sciences, No. 1 2015, pp. 39-48.*

9. **Esteves H.** *Introduction to fraudulent methods used in travel, identity and visa documents, Regional Seminar on MRTDS, Biometrics and Border Security, ICAO, 2013, <http://www.icao.int/meetings/mrtd-zimbabwe2012/documents/2-11-esteves-portugal-forensic.pdf>.*

10. * * * *A Good Practice Guide on Pre-Employment Screening Document Verification, CNPI, 2007.*

http://www.cpni.gov.uk/documents/publications/2007/2007044gpg_document_verification_guidance.pdf?epslanguage=en-gb.

11. **Potolincă D.** *Cercetarea ilicitului din paşapoartele României model 2001, Criminalistica, Vol. XVI, nr. 5 (101), Octombrie 2015.*

12. **Păduraru M., Manea C., Tănăsă O.** *Caracteristici ale traficului ilicit cu bunuri de patrimoniu cultural mobil, Euroinvent International Workshop, Ed. Universitatii A.I. Cuza, Iaşi, 2015, pp. 433-444.*

13. **Sandu I.** *Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural, vol. I, Ed. Universității „A.I.Cuza” Iași, 2008, pp. 8-12.*

14. * * *, *Ghidul de informare privind bunurile culturale mobile recuperate de Poliția Română în perioada 2000-2015, <https://politiaromana.ro/ro/stiri-si-media/comunicate/ghid-de-informare-privind-bunurile-culturale-mobile-recuperate-de-politia-romana-in-perioada-2000-2015>.*

15. **Brodie N., Kersel M., Luke C., Walker Tubb K.** *Archaeology, cultural heritage and the antiquities trade.: University Press of Florida, Gainesville, 2006.*

16. **Bouchenaki M.** *Return and restitution of cultural property in the wake of the 1970 Convention, UNESCO Publishing and Blackwell Publishing Ltd. 1-2,2009, pp. 61.*

17. **Ferri P.G.** *Scoaterea peste frontieră sau exportul ilegal, în Combaterea criminalității contra patrimoniului arheologic european, Ed. Lumina Lex, Bucuresti, 2008, pp. 55- 56.*

18. * * * <http://customs.gov.md:888/index.php?id=4024>

19. * * * <http://www.border.gov.md/index.php/ro/3023-circa-zece-kilograme-de-chihlimbar-de-contrabanda-confiscate-la-frontiera>

20. * * * <https://www.politiadefrontiera.ro/ro/main/i-carte-bisericeasca-din-patrimoniul-r-moldova-veche-de-150-ani-descoperita-la-p-t-f-albita-in-masina-unui-bucurestean-5027.html>